

“La dedicació al jazz comporta tenir-li un gran amor”

És un dels grans de l'escena jazzística: Perico Sambeat (València, 1962) s'ha bastit una sòlida reputació que l'ha dut a tocar per tot el món, al costat dels grans noms de l'escena internacional. Quan sona el seu saxo alt, Sambeat parla de tu a tu amb la història viva del jazz.

Per què el jazz?
—Des de petit ja tenia una gran afecció a la música —una afecció diria que un tant desmesurada— i el meu germà tenia un club de jazz a València, el mític Tres Tristes Tigres. Jo hi anava de tant en tant i em vaig anar impregnant d'aquesta música. Fins que un dia em vaig adonar que era la que considerava més viva de totes, perquè es basava en la improvisació, en la contínua interacció dels músics: per a mi, tot i que m'estimava molts estils diferents, se situava per sobre de qualsevol altre (i continue pensant-ho). En tot cas, a poc a poc m'hi vaig posar fins que m'hi vaig dedicar de ple.

—Quina explicació doneu a l'afecció que hi ha pel jazz a casa nostra, lluny del seu bressol?

—Crec que València té una tradició més duradora que moltes altres ciutats. Un exemple ja n'és aquell Tres Tristes Tigres, obert durant un fum d'anys, que fou un dels pioners. Crec que el primer festival de jazz que es va fer al teatre Principal —que també el va organitzar el meu germà— va ser fa més de trenta anys. I bé, tot això ha anat creant una afecció. A més, des de l'àmbit musical, pense que ací la tendència dels músics de jazz, en general, va un poc més en la línia de la investigació de la tradició que no directament des de la modernitat. I crec que això ha donat molt de pes.

—En alguna ocasió s'ha parlat d'eclosió del jazz valencià...

—Bé, jo no ho veig gaire clar, això de l'eclosió. Perquè si bé hi ha, sens dubte, molts músics fantàstics, també és cert que molts viuen ara mateix fora de València. Molts dels més brillants se n'han anat.

—Per què?

—Perquè el suport institucional és pràcticament inexistent. Al Palau de les Arts, per exemple, que semblava que en començar hi apostaven una mica, ja fa dos anys que no hi ha hagut ni una actuació de jazz, ni d'ací ni de fora. A

la resta de les programacions –a part el festival que hi ha al Palau de la Música, que crec que té un gran pes privat–, les institucions no hi donen suport. De manera que, d'eclosió, no en veig per enlloc, si no és que parlem de la qualitat i de la quantitat de músics que surten una mica inexplicablement.

—**Inexplicablement?**

—És que la situació, quant a suport mediàtic o de llocs on tocar, és terrible. Ara mateix, els únics clubs de jazz que funcionen com a tals són el Jimmy Glass, que programa cosa de dos dimarts cada mes, i el Cafè Mercedes. També a l'Octubre fan sessions de jazz el diumenge. Sort que hi són, però para de comptar. I sempre passen dificultats per la falta d'ajudes institucionals

—**I com es tira endavant?**

—És que la dedicació a aquesta música comporta tenir-li un gran amor, i centrar-hi moltíssim esforç. Potser una de les solucions per guanyar-se la vida és anar-se'n: hi ha músics que viuen a Nova York, a Barcelona o a Madrid. És clar que també n'hi ha que continuen a València: jo mateix hi visc, encara que no hi toque gaire sovint.

—**La línia que ha unit jazzísticament València i Barcelona continua essent intensa o es desdibuixa?**

—Sense dubte, València i Barcelona són les ciutats més interconnectades musicalment. Allà, a molts músics valencians ens consideren catalans. Fa poc, l'Associació de Músics de Jazz em va donar tres dels quatre premis que atorga, i n'estic molt orgullós. Hi ha un continu intercanvi, sí.

—**A Barcelona, el Taller de Músics ha tingut un paper clau a l'hora de formar noves generacions. D'on surten les noves fornades a València?**

—No hi ha un punt tan important històricament com ho és el Taller, que ja va aglutinar tota una generació, continua funcionant i té un munt d'alumnes (jo mateix he tornat a fer-hi classes)... A València hi ha una tradició un poc oral i crec que la gent comença estudiant a casa seua, com hem fet tots, i després continua on pot, bé al Taller, bé a les escoles superiors que s'han creat fora d'ací. N'hi ha que se n'han anat al conservatori de l'Haia o d'Amsterdam, i alguns altres, als EUA. La qual cosa no deixa de ser un poc trista: a l'estat, actualment, hi ha cinc o sis escoles superiors de jazz (o

sigu, que poden donar llicenciatures); a València només hi tenim una petita secció al Conservatori, que es va creant gràcies a la tenacitat d'alguns herois com ara Ramon Cardo. I ja està.

—**A què atribuïu aquesta falta de resposta institucional?**

—[Fa una pausa.] Això s'hauria d'estudiar. Crec que algunes de les institucions valencianes busquen més la vistositat o la pompositat que no pas l'aposta duradora o a llarg termini. I això els porta sovint a gastar-se xifres astronòmiques en projectes de poca consistència. Crec que és un defecte que deu anar lligat... no ho sé... a la falta de sensibilitat?

—**Fa anys teníem Tete Montoliu com a figura indiscutible. Ara sembla que no hi hagi tant una figura clau com un seguit de noms interconnectats: s'amplia la base del jazz?**

—Els temps han canviat: fa quaranta anys només hi havia Tete Montoliu (i dos o tres més, però ell es destacava enormement). Els temps canvien, però no tan sols ací, és clar, sinó a tot el món: d'entrada, el jazz quedava reduït a un espai geogràfic superpetit, dues o tres ciutats dels EUA. Això va comportar que, en desenvolupar-se, hi haguera icones indiscutibles, que arrossegaven gernacions. Avui dia tot és globalitzat, també en el bon sentit de la paraula: hi ha grans músics que es poden sentir a Austràlia o al Japó: a tot arreu. I això significa també la pèrdua d'aquelles icones. Tot i que n'hi continuen havent: Brad Mehldau o Kurt Rosenwinkel o Mark Turner arrosseguen moltíssims seguidors. I imitadors. En tot cas, no crec que el canvi siga negatiu, és només el signe dels nostres temps. Que comporta també que el jazz haja crescut tant, ací: ja no queda constret a una persona com Tete Montoliu o a una ciutat com Barcelona.

—**Heu parlat de Brad Mehldau: vàreu ser dels primers a tocar amb ell, quan va venir a Catalunya...**

—Bé, tant com el primer... [riu]

—**Dels primers...**

—Sí, bé, el vaig conèixer fa una pila d'anys en una convenció del seminari de l'agrupació d'escoles internacionals que crec que es va fer a Vic i que organitzava el Taller de Músics. Si no m'equivoque, la New School de Nova York va enviar-hi com a alumne destacat un Brad Mehldau de divuit o dinou anys. Al cap de poc temps va tornar gràcies a Jordi Rossy i

vam fer alguns concerts. Després vaig fer una gira amb ell per Irlanda, i també a Anglaterra. I vam enregistrar els dos discos en viu que vam fer a Barcelona. I un parell més els anys següents.

—**I aquest treball amb músics d'unes altres parts del món continua?**

—Potser un pèl menys ara amb la crisi, però jo continue viatjant. Fa poc he fet una gira per Anglaterra d'una pila de dies amb gent que ni coneixia o he enregidrat a Nova York amb Alexis Cuadrado i una colla de grans músics de per allà. Sí, feliçment la cosa continua funcionant.

—**I la connexió també ha esdevingut més global? Es mira més cap als EUA o cap a Europa?**

—Potser la veritat és que Europa la tenim a prop. Sí, vaig a tocar a París, de tant en tant, i fa anys que toque a Anglaterra, a Holanda... I ja no és com abans: el jazz més avantguardista continua centralitzat als EUA, però pense que el nivell de músics i de qualitat que hi ha a Europa i a més parts del món és una cosa nova. I va *in crescendo*.

—**Però deixem l'avantguarda per als EUA?**

—No és ben bé així. A Europa, diguem que *tradicionalment*, hi ha una tendència molt avantguardista connectada amb el *free jazz* més histriònic. De tota manera, jo sóc del pensament que no es pot fer avantguarda sense tradició. Però ja fa temps que, a Europa, les tendències són més avantguardistes que tradicionals. I m'alegra que comencem a tenir un fons de tradició sobre el qual qualsevol tipus d'avantguarda pot créixer. O siga, els discos de l'Albert Sanz, que no són tradicionals de cap manera, sonen molt bé perquè tenen una gran tradició. I això no és contradictori.

—**Mirant l'àmbit internacional des de casa, es pot parlar ja d'influència mútua o sona massa agosarat?**

—Bé... jo crec que es pot dir, sí. I el fenomen d'internet hi ha ajudat: tots ens sentim molt els uns als altres, mitjançant MySpace o YouTube, hi ha molta més influència que abans, des de tots els territoris i de totes les tendències. Fa poc vaig tocar a Ankara, a Turquia. Doncs, que jo sàpiga, els meus discos no es distribuïen allà, però un munt de gent em va venir a veure i coneixien la meua música fil per randa. I és per internet, és clar.

Núria Cadenes